

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ¹

"TA MATIA THS PSYCHS MOY,, TOY KΩΣTH ΠΑΛΑΜΑ

§ 3.

"Ενα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα ποιήματα τῆς Συλλογῆς εἶναι οἱ Τάφοι τοῦ Κεραμικοῦ, ὁ ὕμνος τῆς ζωῆς ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα, λέγω, γιὰ τὸ πλήθος καὶ τὸ βάθος τῶν ἐννοιῶν, τὸ θερμὸ αἰσθήμα ποῦ τὸ ζωογονεῖ, τὴν ὥραϊα καὶ ἀληθινὴν ἀντίθεσι ποῦ προβάλλουν εὐθὺς εἰς τὸ πνεῦμα μας οἱ δύο τίτλοι τοῦ ποιήματος καὶ ὁ θλιβερός ἅγιος τόπος, ὅπου ὁ ποιητὴς πηγαίνει νὰ ξεθυμάνῃ τὸν πόθο του τῆς ζωῆς, ὅγῃ νὰ χύσῃ δάκρυα λύπης·

Γιὰ νὰ χαρῶ τὸν ἥλιο μας καὶ γιὰ νὰ διαλαλήσω
τὴ θεϊκὴ τὴ δόξα του καὶ τῆς ζωῆς τὴ δόξα,
τί θέλω ἐδῶ 'ς τὰ μνήματα κ' ἐδῶ 'ς τὰ συντριμμένα
λείψανα κόσμου παλαιοῦ καὶ κόσμου περασμένου ;

Ζωὴ εἶναι, ἂν συλλάβωμε τὴν ἐννοίαν τῆς γενικώτατα, ἡ φυσικὴ φανέρωσις τοῦ θεοῦ εἰς ὅλην τὴν Πλάσιν, καὶ ἂν εἰς τὸ ποίημα ὁ χρυσοστέφανος Θεός, ποῦ ἀρίνει 'ς τὰ σωθικά τῆς ἀγαπημένης του Γῆς λαῦρα ἀπὸ τὴ λαῦρα του, ἀπὸ τὸ φῶς του φῶς, αἷμα ἀπὸ τὸ αἷμα του, πνοὴ τῆς πνοῆς του, ποῦ ζωντανεῖ ἀνθρώπους, δένδρα, ἀγρίμια, ἀνθούς, νερά, βουνά, λιθάρια, καὶ αὐτὰ ὅλα αἰσθάνονται μέσα τους μία φλόγα, μία μέθη, ἓνα βαθὺ ἀνατρίχιασμα, ἓνα πέλαγος ἀγάπης, ποῦ εἶναι τῆς Ζωῆς ἡ ἀγάπη, — ἂν αὐτὸς ὁ Θεός δὲν εἶναι μόνον ὁ φυσικὸς ἥλιος, ἀλλὰ κ' ἓνα σύμβολο τῆς ψυχῆς καὶ τῆς θείας δυνάμεως, ποῦ φανερόνεται 'ς ὅλην τὴ Φύσιν, καθαρώτερα θὰ φανῇ αὐτὴ ἡ πλατύτερη ἐννοία τῆς Ζωῆς. Αὐτὴ ἡ πλατύτερη καὶ ἀκόμη βαθύτερη ἐννοία φανερόνεται 'ς τὰ μάτια τῆς ἐμπνευσμένης ψυχῆς, καὶ αὐτὴ τὴν ξανοίγει καθαρώτερη καὶ πλέον ἀληθινὴ εἰς τὰ ἔργα τῆς Τέχνης καὶ μάλιστα εἰς ἐκεῖνα τὰ ἱερὰ λείψανα περασμένου κόσμου, ποῦ ὅσο παλαιότερα γίνονται, τόσο περισσότερο πλουτίζονται ἀπὸ τ' ἀθάνατα κάλλη τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τοὺς εὐλογημένους ἐρημικοὺς ἐκείνους τάφους τοῦ Κεραμικοῦ, ἀπὸ ταῖς πελεκηταῖς, γεμάταις διάφανη χάρι καὶ ζωὴ ἐκείναις μορφαῖς, τρεῖς ιδέαις προβάλλουν, τρεῖς ἀνθρώπινα πλάσματα, ὅπου ἡ Ζωὴ ἔχει τὴν θειότερὴν τῆς φανέρωσις, τρεῖς ὥραϊαι ψυχαῖς ἀρκεταῖς νὰ μαγέψουν μὲ τὸ εὐγενικὸν τους κάλλος, νὰ παραστήσουν τὴν ἀληθινὴν ζωὴν εἰς τὸ θειότερον ἀπὸ τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄνδρας, ἡ γυναῖκα, ἡ παρθένα. Τύποι ἀρχαῖοι καὶ οἱ τρεῖς καὶ ὁμοῦ ζωντανοὶ τόσο γιὰ τὴν ψυχὴν ποῦ τοὺς βλέπει, ὥστε νὰ φαίνονται σχεδὸν σημερινοὶ ἢ καὶ αἰώνιοι, διότι, καθὼς εἶπε ὥραϊα 'ς τὸν Πρόλογόν του ὁ ποιητὴς μας, «τόσο εἶναι 'ς αὐτοὺς ἀρμονικὰ περιπλεγμένα καὶ ταυτισμένα τὸ ἡθικὸν κάλλος καὶ τὸ πλαστικόν, ἡ φύσις καὶ τὸ πνεῦμα, ὁ Θεὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὥστε φανερόνεται πάντοτε ἀγέραστοι καὶ δὲν φαίνονται καὶ δὲν εἶναι τύποι ὠρισμένου καιροῦ καὶ

τόπου καὶ πολιτισμοῦ.» Αὐτοὺς τοὺς τύπους, ἂν καὶ ἡ ἀρχαία Τέχνη τοὺς ἐπαράστησε μὲ ἀσύγκριτη τελειότητα, αἰσθάνεται συχνὰ ὁ νεώτερος ποιητὴς τὴν ἀνάγκη νὰ τοὺς ἀνανεώσῃ πνέοντας μέσα τους τὴν θερμὴν τοῦ πόθου του, ἐπειδὴ, ὅσο καὶ ἂν εἶναι ὥραϊοι εἰς τὰ ἀθάνατα καλλιτεχνήματα τῶν ἀρχαίων, αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι δὲν ἐλαλοῦσαν 'ς ἐμᾶς καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ μὴ πλὴρ σήμερα ἐπάνω τους κάποια ψυχρότης· ἀλλὰ 'ς τὴν ἀνανέωσιν, ἂν ὁ ποιητὴς δὲν εἶναι ἓνας Goethe, χάνεται ἓνα μέρος μεγάλου ἢ σχεδὸν ὅλη ἡ ἀρχαία ἐκείνη ἀκατάφραστη χάρις, καὶ μόνη ἡ θερμὴ τοῦ πόθου ἤμπορεῖ κάπως ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ἑλλειψιν. Αὐτῆς τῆς θερμότητος, ποῦ τόσο ὥραιότερη προβάλλει, ὅσο ἀπλούστερη εἶναι καὶ γιὰ τοῦτο ἀληθινώτερη ἡ γλῶσσα τοῦ ποιητοῦ μας, εἶναι ὁ τόπος ἐδῶ ν' ἀνθολογήσωμε κ' ἐμεῖς μὲ συγκίνησιν τὰ ἀκόλουθα ζωντανὰ καὶ συμπαθητικώτατα δείγματα.

Δεξιλωσ.

Μ' ἀνάθρεψαν τὰ βροντερὰ τραγούδια τοῦ Τυρταίου
κ' ἐτάραξαν τὸν ὕπνον μου τὰ ὄνειρα τοῦ Αἰσχύλου . . .
Κ' ἔλεγα : βάλε μου, Θεά, τρανὴ καρδιά 'ς τὰ στήθη,
δῶσε φτερά 'ς τὰ πόδια μου καὶ δύναμιν 'ς τὰ χέρια
νὰ πάω κ' ἐγὼ ν' ἀγωνισθῶ καὶ νικητὴς νὰ λάμψω
'ς τὸ πῆδημα, 'ς τὸ πάλεμα, 'ς τὸ δρόμο, 'ς τὸ λιθάρι·
γιατὶ δὲν εἶναι πῶς ἀκριβὴ τιμὴ 'ς τὸ παλληκάρι
παρὰ καρδίαν ἀπὸ σίδερον σὲ φτερωμένο σῶμα.
Κ' ἐγὼ ὄνειρεύθηκα κ' ἐγὼ τῆς δόξας τῇ λαχτάρᾳ
ἀρχοντας, εἶπα, νὰ ὕψωθῶ καὶ στρατηγὸς νὰ γίνω,
γιὰ τὴν πατρίδα ν' ἀξιωθῶ, νὰ πάω νὰ πολεμήσω !
Καὶ νὰ ! σαλπίζ' ἡ σαλπινγὰ πολέμιστῆριον ἦγο.
Θαρρῶ πῶς μέσα μου ἡ καρδίαν βροντοχτυπᾷ τοῦ Κόδρου
τὰ χρόνια μου τὰ εἴκοσι πυρόνονται καὶ βράζουν.
Βοηθᾶτε μ' ἱστικοὶ πατρικοὶ τῶν Μαραθωνομάχων !
Σφιγτὰ κρατῶ μὲ τὸ ἐρθεὶ τὸ χαλινάρι, χύνω
σὰ φλόγα τ' ἄλγος, πετῶ, σκύβω γοργά, τινάζω
τ' ὀλόμακρον κοντάρι μου, κατάστηθα τὸν βρῖσκω.
'Σ τὰ πόδια ἐμπρὸς τοῦ ἄλγους μου κατακυλᾷ καὶ πέφτει.

Πολέμησα κ' ἐνίκησα κ' ἐγὼ γιὰ τὴν πατρίδα.
Σὲ λίγο ὁ θάνατος ὁρμαὶ κι ἀλύπητα κ' ἐμένα
μὲ παίρνει ἀπὸ τὴν γῆν αὐτὴ μὲ φέρνει 'ς ἄλλον κόσμον.
Δὲ μ' ἐρρίξε 'ς τὰ Τάρταρα, δὲ μ' ἄφησε 'ς τὸν Ἄδην
μακαρισμένο, ἀθάνατο μ' ἀνάστησε γιὰ πάντα
'ς τὰ μαρμαρένια Ἡλύσια, 'ς τὰ Ἡλύσια τῆς Τέχνης.

Ἀγάθωνος Γυνή.

Σπίτι ζεστὸ καὶ δροσερὸ καὶ μ' ἄνθη στολισμένο
καὶ καταφύγιον τῆς τιμῆς καὶ τῆς ζωῆς λιμάνι !
μέσα 'ς ἐσέναν' ἔζησα χρυσιμένη, ἀναπαμένη
καὶ κυβερνήτρα καὶ κυρά. Σὲ κάθε χώρισμά σου,
σὲ κάθε τοῖχο καὶ γωνιά, 'ς τὰ πλοῦσιτά σου στολίδια,
'ς τὰ πλέον ἀπλά σου πράγματα μωσχολαίει κι ἀστράφτει
ἡ προκοπὴ ἡ ἀτίμητῇ, καὶ ἡ προκοπὴ ἡ γυναικεία.
Καὶ δὲν ἐζήλειψα ποτὲ τὸν κόσμον τὸ μεγάλο,
γιατὶ 'ς τοῦ ἀνδρός μου τὸ πλεῖστον εἶχα τὸν κόσμον ὅλον
κλεισμένο μετὰ τὸ σπίτι μου, κι' ὁ κόσμος ὅλος εἶχε
γιὰ μένα δύο ὀνόματα : ἀγάπη καὶ φροντίδα.

Ἡγηδῶ.

διαβάτη, ἐμπρὸς σου στέκει
ἡ νέα παρθένα, τὸ λευκὸ τὸ κρίνον ὅπου μόλις
ἀνοίχθη· χερί ἀνθρώπινο δὲν ἄπλωσε 'ς ἐκεῖνο,
δὲν τό εἶδε μὰτι ἀνθρώπινο, καὶ τὰ φτερά τῆς αὔρας
καὶ τῆς αὐγῆς τὰ δάχτυλα μήτε κ' ἐκεῖνα ἀκόμα
δὲν ἐγγίξαν τὰ φύλλα μου· ἐγὼ εἰμ' ἡ ἀγνὴ παρθένα.

Κ' ἐπρόσμενα κ' ἐπρόσμενα πάντα νὰ θῇ μὴ μέρα
ν' ἀνοίξω σπίτι νὰ γενῶ γυναῖκα καὶ μητέρα.

1 Τελες· Ἰδὲ σελ. 74.

TO KOYNEΛAKI

Κ' ἔκανα δέησιν ἄφωνη 'ς τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς μου
 Φώτισε, μεγαλόχαρτε, τὸ γέρο μου πατέρα
 νὰ μοῦ διαλέξῃ ἄντρα καλόν, νὰ μὴ ὀργῇ ἐν' αἴσι ταῖρι,
 γιὰ τὴν ἀγάπην τῆς ζωῆς ὅπου μὲ πλημμυρίζει
 δὲν ἔχει ἀκόμα ἐν' ὄνομα γιὰ μέ, δὲν ἔχει σχῆμα.
 Κοιμοῦμαι κ' ἕνα φῶς λευκὸ λευκὸ μὲ περιχύνει,
 κι ὁ ὕπνος ἀπ' τὸ φῶς αὐτὸ δὲν ἔπλασεν ἀκόμα
 ἕνα πεντάμορφ' ὄνειρο μ' ὀλόχρυσον φτερούγια!
 Καὶ νὰ ποῦ πρόβαλε ἡ χρονία καὶ σίμωνεν ἡ ὥρα
 νὰ πᾶμε κόραις διαλεχταῖς καὶ ἀρχοντικαῖς παρθέναις,
 νὰ πᾶμε νὰ κεντήσουμε τῆς Ἀθηνᾶς τὸν πέπλο . . .
 Κεντούσα, ἐδούλευα κ' ἐγὼ τὰ δάχτυλά μου ἐτρέμαν,
 ἐντύπαγε ἡ καρδιά κι ἄλλου πετούσε ὁ λογισμὸς μου
 "Α! κι ἀπὸ κείνη τῇ στιγμῇ τὸν εἶχα ἐμπρὸς μου πάντα
 τὸν ἄγνωστο ποῦ ἀντίκρυσσε μὲ τῆς ψυχῆς τὰ μάτια

Κ' ἐγνώρισα τὸν θάνατον ἀντὶ γιὰ τὸν καλὸ μου!

Ἡ γλυκεῖα συγκίνησις, ποῦ γεννοῦν τὰ δύο ὕστερα
 εὐγενικώτατα πλάσματα, ποῦ ἂν εἶναι τί νὰ τα-
 ράξῃ ἴσως ὀλίγο τὴν ποιητικὴν τους γαλήνην, ἄλλο
 αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν παρὰ ποῦ θαρρεῖς νὰ ζητοῦν ἕνα
 ἀκόμη αὐλότερο φέρεμα, ὅπως ἦταν συνηθισμένα,
 φυσικὰ μᾶς φέρνει 'ς τὴν σεμνὴ καὶ γαληνότητι
 ποίησι τῆς Παράμερης Ζωῆς. Τρυφερὴ καὶ γλυκεῖα,
 ἀλλ' ὅχι καὶ ὀλιγώτερο θεία, εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ διά-
 θεσις. Ἡ ἥσυχη καὶ σχεδὸν ἐντροπαλὴ χάρις, οἱ
 ἀγγελικοὶ καὶ γλυκύτατοι πόθοι, ἡ γλῶσσα, τόσο
 σεμνὴ κι αὐτὴ καὶ γλυκεῖα, ὅλα ἀρμονικὰ δεμένα
 κατασταίνουν τὰ ἀπλὰ τοῦτα τραγούδια Ἑλληνι-
 κώτατα κ' ἐκεῖ ἀκόμη ποῦ θαῦρισκες ἴσως ἕναν ἀντί-
 λαλο μῆξ ξένης ποιήσεως. Ἡ συγκινητικὴ χάρις
 τῆς ἀγάπης, ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ μῆτε νὰ πε-
 θάνῃ μακριὰ ἀπὸ τὸν ποθητό της, ἡ σιγαλινὴ λα-
 λία ποῦ μὲ τὴν δεيلὴ της ἀπόκρισι χύνει τρεμουλια-
 στὴ μουσικὴ 'ς τὸ σπῆτι, ἡ προσεσχὴ 'ς τὴν ἀγνὴ
 θεὰ τῆς Ἀγάπης, ἡ κόρη ποῦ δένει τὰ φτερά ποῦ
 πετούσαν 'ς τ' ἄνθη καὶ 'ς τ' ἀστέρια καὶ δείχνει τὴν
 ζωὴν ὅλη συμμαζωμένη 'ς τὸ μικρὸ περιστεριῶνα τοῦ
 οἴκου, ὅλ' αὐτὰ, ποῦ θὰ ἦταν τόσο εὐκόλο 'ς ἄλλα
 χέρια νὰ πέσουν 'ς τὴν ἐπιτήδευσι, ἐδῶ παρουσιάζ-
 ονται ντυμένα μ' ἕνα φέρεμα τόσο Ἑλληνικό, τόσο
 ἀγνὸ καὶ φυσικὸ καὶ ἐλεύθερο ἀπὸ κάθε λαχανιασμέ-
 νον ἀγῶνα, ὥστε δὲν διστάζουμε κάποιαις στροφαῖς
 καὶ κάποια ὀλόκληρα ἄσματα νὰ τὰ ὀνομάσωμε
 'ς τὸ εἶδος τους τέλεια. Τί χάρις ἀγνὴ ρεῖει εἰρηνικὰ
 'ς τὸ τελειότερο ἴσως ἀπ' ὅλα, τὸ Χρυσὸ κρεβάτι,
 ὅπου ἡ ἀβίαστη γλῶσσα, τὸ ἥσυχο κ' ἐλαφρὰ ἐλα-
 φρὰ τονισμένο μέτρο, τόσο ἀρμονικὰ ταιριάζονται
 μὲ τὴν ἐσωτερικὴν διάθεσιν τῆς ψυχῆς! Καὶ αὐτὴ ἡ
 ἀγνότης καὶ αὐτὴ ἡ ἀφέλεια τόσο περισσότερο μᾶς
 ἀρέσουν, ὅσο ἀποδείχνουν ὅτι ἡ ρητορικὴ καὶ πλα-
 στὴ τάσις τῆς περασμένης γενεᾶς εἰς τὴν ποίησιν,
 δὲν ἦταν παρὰ ἕνα πρόσκαιρο παιγνίδι τοῦ πνεύμα-
 τος, μία κατάστασις, ποῦ, καθὼς ἴσως καὶ 'ς τὰ
 ἄλλα σφάλματά μας συμβαίνει, δὲν εἶχε θολώσῃ
 παρὰ μόνον 'ς τὴν ἐπιφάνειαν τὴν ψυχὴν μας.

Ἀκολουθώντας τὸν ποιητὴ μας 'ς τὰ "Ονειρα,
 'ς τοὺς Ὑμνοὺς τῆς Ὁμορφίης, 'ς τὸν ἐρημικὸν Βράχο
 τῆς Ἀκροπόλεως, ὅπου μοναχικὸ ἄνθος ἡ ψυχὴ του,
 ἀπομακραίνοντας ἀπὸ τὴν ζάλη τοῦ κόσμου, ξεχνᾷ
 τὴν ψεύτικη φεγγαβολὴν του μὲς τὴν σκιά ποῦ ρίχνει
 ἐμπρὸς του μία ἀπλὴ πέτρα ἀπὸ τ' ἀθάνατα μνη-

μεῖα τοῦ παλαιοῦ κόσμου, καὶ ζῇ μὲς τὰ κάλλη καὶ
 τὴ ζωντανὴ καὶ αἰώνια γαλήνην τῆς Τέχνης, — 'ς τὸ
 μαγικόν, τὸν ἀληθευόντο κόσμον τῆς Φαντασίας, ποῦ
 ἀνοιξε σὲ μίαν ἀθάνατον ψυχὴν τὸ πρῶτον παραμῦθον τοῦ
 πάππου καὶ 'ς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου ξαναπροβάλλει
 μοναχὴν γλυκεῖαν στιγμὴν τῆς ζωῆς ποῦ κλεῖ νόημα
 καὶ ἀλήθειαν, — δὲν ἤμποροῦμε νὰ μὴ σταματήσωμε
 μὲ ξεχωριστὴ συγκίνησιν 'ς τὸ Τραγούδι τῶν Βου-
 νῶν, ἕνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ποιήματα τῆς Συλλο-
 γῆς, τὸ ἀληθινώτερον ἴσως ἀπ' ὅλα, ἂν ἀληθεύει πῶς
 περιέχει, καθὼς φαίνεται, κ' ἕνα αἶσθημα ἀτομικόν,
 ποῦ μόλις ὁμως ἀσπράφτει καὶ σβύνεται πάλιν 'ς τὴν
 Γενικότητα, ὅπου μόνον πρέπει νὰ πνέῃ ἡ ἀληθινὴ
 ποιητικὴ ψυχὴ. Ἡ ποιητικὴ φαντασία, ποῦ τὰ
 φαινόμενα ζωντανεύει καὶ ξανοίγει 'ς αὐτὰ τὴν ψυχὴν,
 ποῦ κρύβεται ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἄλλων καὶ αὐτὴ τὴν
 βγάζει ἔξω καὶ τὴν παρασταίνει ντυμένη μὲ τὸ ἀλη-
 θινὸ αὐλο πνευματικὸν φέρεμά της, ἀντικρύζοντας
 καὶ τὰ Ἑλληνικὰ βουνά, αὐτὰ ποῦ κρύβουν γλυ-
 κύτερα ἀπὸ τοὺς μοσχομυρισμένους ἀνθούς τὰ κλέ-
 φτικὰ τραγούδια, αὐτὰ ποῦ ἔθρεψαν τὴν ἀθάνατην
 Θεὰ τοῦ Γένους, τὴν Ἐλευθερίαν, τὰ χαίρετ' ὡς
 τὴν πρώτην καὶ μεγάλην της πατρίδα. Ἡ εὐωδιαίς,
 οἱ ἱσκιοὶ τους, τὰ χιόνια, τὰ γοργὰ νερά τους, τὰ
 πουλιά, τ' ἀγρίμια, τὰ βοτάνια, ἡ λάμψις τῆς αὐ-
 γῆς, ἡ ἀστραπή, τὸ σύγνεφο, ὅλα παίρνουν ἐμπρὸς
 της ζωὴν, καὶ ἡ ψυχὴ ποῦ ἐκλείσθη σὲ κορμὶ μισό,
 σκυφτό, 'ς ἐν' ἄρρωστο κουφάρι,

κ' ἔχασε τὴν ἀκράτητην ὁρμὴν,
 ὅπου τὴν εἶχε ἀπ' τὸ βοριᾶν σὰς πάρεχ,

ἡ ψυχὴ τὴν αἰσθάνεται καὶ φλέγεται ἀπὸ τὸν πόθον
 νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὴν φυλακὴν της, νὰ ξαναζήσῃ 'ς τὸν
 ἐλεύθερον ἐκείνον ἀέρα, νὰ ξαναχαρῇ τὸ φῶς ποῦ
 διψᾷ μὲ ἀχόρταστη δίψα ἡ θεία της φύσις.

Βουνὰ ψηλά, βουνὰ ἱσκιερὰ, βουνὰ
 γεμάτα δύναμι, γεμάτα κάλλη,
 "ὦ δώστε μου ἀπ' τὴν χάριν σας ξανά
 καὶ κάμετέ με ὅμοιον μὲ σᾶς καὶ πάλιν!

Καθὼς ἡ πρώτη ἀχτίς τ' οὐρανοῦ
 φωτίζει ἐσᾶς πρὶν φωτισθῶν οἱ κάμποι,
 θέλω κ' ἐγὼ μὲς τὸ δικό μου νοῦ
 τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸ νὰ πρωτολάμπῃ.

Ἀπὸ τὰ ὕψη θέλω μαγικόν
 τὸν κόσμον ἡ ματιαῖς μου ν' ἀντικρύζουν,
 τοῦ κόσμου τὴ βοή νὰ μὴ γροικῶ
 καὶ πάθῃ ἀνάξιαν νὰ μὴ μ' ἐγγίξουν.

Καὶ θέλω οἱ στοχασμοὶ μου καθαροὶ
 νὰ μένουν σὰν τὰ χιόνια 'ς τὴν κορφή σας
 καὶ νὰ θυμᾶται πάντα ἡ θλιβερὴ
 ψυχὴ μου πῶς ἐπλάσθηκε ἀδελφὴ σας.

§ 4.

Ἐδιατρέξαμε σχεδὸν ὅλα τὰ κυριώτερα ποιήματα
 τῆς Συλλογῆς κ' ἐπροσπαθήσαμε νὰ συνάξωμε τὴν
 ὅλην φτωχὴν τους οὐσίαν καὶ νὰ παραστήσωμε τὴν
 ἀγνὴν μας ἐντύπωσιν. Δὲν θὰ διστάσωμε νὰ ἐπανα-
 λάβωμε πάλιν τὸ θερμὸ καὶ ἀληθινὸ αἶσθημα τοῦ
 λυρικοῦ μας, ἡ ἀπλάστη χάρις τῆς γλώσσας του, ὁ
 Ἑλληνικώτατος χρωματισμὸς, κ' ἐκεῖ ἀκόμη ὅπου ὁ

ποιητῆς καθαρώτερα φανερόνεται πῶς θέλει νὰ συμ-
 πνεύσῃ μὲ τὴν προωδευμένη συνειδήσι τῶν μεγάλων
 ἔθνων, μᾶς ὑψώσαν μαγικὰ 'ς ἓναν κόσμον γαλήνης,
 'ς ἓναν αἰθέρα ἀτάραχον, ὅπου τὰ ἄσχημα μαυρο-
 δια τῆς καθημερινῆς πραγματικῆς μας ζωῆς ἐξέ-
 φευγαν, ὅπου γλυκὸ ἐχάραξε πάλι τὸ φῶς τῶν ἐλ-
 πιδῶν τοῦ Μέλλοντος, ὅπου ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ μᾶς
 ἐπαρουσιάζετο ἀνέγγιχτη ἀκόμη καὶ ἄφθαρτη μέσα
 'ς τὸ βάθος της, ἄξια ἀκόμη νὰ αἰσθανθῇ τοὺς εὐ-
 γενικώτερους πόθους μιᾶς συνειδήσεως φωτισμένης,
 νὰ προκισθανθῇ τὸ κάλλος τῆς ἀληθινῆς ζωῆς. Γλυ-
 κειὰ παρηγορήτρα μᾶς ἐπαρουσιάσθηκε ἡ ποίησις
 τοῦ κ. Παλαμᾶ μέσα 'ς τὴν ἄζωη τούτη ζωὴ ποῦ
 χαρακτηρίζει τὰ θλιβερά χρόνια ποῦ σήμερα δια-
 βαίνει τὸ ἔθνος, καὶ γι' αὐτὸ ἐθνικὴ, καὶ αὐτὴ ἡ
 ἐντύπωσίς μας ἦταν ἐκεῖ δυνατώτερη, ὅπου πλέον
 ἄπλαστος καὶ σεμνότερος ἔτρεχε ὁ λόγος.

Ἀλλὰ σιμὰ εἰς αὐτὸ τὸ φυσικὸ καὶ σχεδὸν ἀθέ-
 λητο κίνημα τῆς ψυχῆς, νὰ φανερώσῃ μὲ ἄπλους
 στίχους αἰσθήματα ἁπλά, παρουσιάζεται καὶ εἰς
 αὐτὰ τὰ ποιήματα μία ἄλλη προσπάθεια, πολὺ
 ἀξιοσημείωτη καὶ σημαντικὴ, ποῦ καθαυτὸ νέα δὲν
 εἶναι, ἀλλὰ νέα ἡμπορεῖ νὰ ὀνομασθῇ, ἂν συλλο-
 γισθοῦμε τὸν τυφλὸ πόλεμον ποῦ εὐθὺς μὲ τὴ γέννησί
 της ἐπροσπάθησε νὰ τὴν πνίξῃ. Ἐννοοῦμε τὴν εὐ-
 γενικὴ καὶ ἀληθινὰ ἐθνικώτατη τάσι νὰ ὑψωθῇ ὁ
 ποιητῆς 'ς τὴν ἀνώτερη σφαῖρα τῆς Τέχνης γιὰ νὰ
 δώσῃ ἐκεῖθε τὴν ἀληθινὴ μορφή καὶ τὸν τύπον τῆς
 γλώσσας, ποῦ ἡ ἐθνικὴ συνειδήσις ἄρχισε ἀπὸ καιρὸ
 ἀνυπόμονα νὰ ποθῇ. Ποία Ἑλληνικὴ καρδιά, ποία
 ἀληθινὰ φωτισμένη συνειδήσις, ἂν βλέπει 'ς ὅλο τὸ
 φῶς της τὴ σημασίαν αὐτῆς τῆς ιδέας, δὲν θὰ συλ-
 λογισθῇ εὐθὺς τὸν ἀθάνατον Ποιητὴ τοῦ Πόρφυρα
 καὶ τῶν Ἑλευθερίων Πολιορκημένων; Τὰ ὑψηλά, τὰ
 πολύτιμα ἐκείνα συντρίμματα, μοναδικὰ ἕως τώρα
 καὶ ἄφθαστα, μένουν ἐκεῖ, σὰν ἄστρα λαμπρότατα
 'ς ἓνα κομμάτι οὐρανοῦ καθαρώτατο ποῦ τ' ἄλλα
 του μέρη σκεπάζει σινεφιά καὶ κατάχνια, γιὰ νὰ
 δείξουν τὸ δρόμον ποῦ πρέπει ν' ἐμεῖς μὲ ὅλη τὴ δύ-
 ναμι τῆς ψυχῆς μας ν' ἀποζητήσωμε. Ὁ αἰσθαν-
 τικώτατος ποιητῆς ποῦ ἐτραγοῦδῃσε τὴν Αὐγούλα,
 τὴ Φαρμακωμένη, τὴν Τρελλὴ Μάννα, τὸν Ὑμνον,
 ποῦ ἐκτύπησε 'ς ταῖς φλογεραῖς σελίδαις τοῦ Διαλό-
 γου μὲ τόση δύναμι τοὺς λογιώτατους τοῦ καιροῦ
 του, ἀφοῦ ἐπέρασ' ἐκεῖνα τὰ στάδια, ἐνόησε ὅτι ἡ
 ἀληθινὴ γλῶσσα τοῦ ἔθνους δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἔβγῃ
 παρὰ ἀπὸ τὴν ποιητικὴν ἔμπνευσι, ἂν αὐτὴ αἰσθανθῇ
 βαθύτατα τὴν ὑψηλὴ τῆς ἀποστολῆ καὶ ζητήσῃ
 μ' ἐπιμονὴ τὴν τεχνικὴ τελειότητα, καὶ εἰς αὐτὸ τὸ
 ὑψηλότατον ἔργον παραιτῶντας κάθε ἀνθρώπινον
 πάλιν, σηκώνοντας τὸ πνεῦμα του ψηλότερα ἀπὸ
 τ' ἀνθρώπινα πάθη, κυττάζοντας μὲ ἰλαρώτερον μάτι
 τὴν ἀδυναμίαν τῶν ἄλλων, ἀφιερῶθηκε μὲ ὅλη τὴ
 δύναμι τῆς ψυχῆς του. Πῶς καὶ γιὰτὶ μοναχῇ ἡ
 Ποίησις ἡμπορεῖ νὰ δώσῃ τὴ γλῶσσα καὶ νὰ γίνῃ
 γεννήτρα τῆς μεγάλης πεζογραφίας; Ἡ ποίη-
 σις, καθὼς ὅλαις ἡ τέχναις, εἶναι ἐνσάρκωσις τοῦ
 πνεύματος εἰς τὴν ὕλην, καὶ ἡ ὕλη της εἶναι τὰ λό-
 για καὶ ἡ γλῶσσα. Ἀλλὰ οἱ πνευματικοὶ στοχα-
 σμοί, γιὰ νὰ ἔβγῃ ἡ Ποίησις, πρέπει νὰ γίνων ὅλοι

αἰσθημα, πόθος καὶ βαθὺς στεναγμὸς τῆς ψυχῆς,
 καὶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς νὰ προβάλουν 'ς τὰ
 λόγια, καὶ αὐτὰ νὰ χάσουν ὅλο τὸ ὕλικὸ μέρος
 τους, μεστὰ καὶ εἰς τὰ ἔσχατα μέλη τους ἀπὸ τὸ
 στοχασμὸ, ποῦ δὲν εἶναι καθαρὸς στοχασμὸς ἀλλὰ
 αἰσθημα, ἅυλα σὰν τοὺς ἤχους τῆς μουσικῆς καὶ εἰς
 αὐτὸ μόνον διαφορετικὰ ἀπὸ τούτους, ὅτι δὲν εἶναι
 ἀόριστοι στεναγμοί, ἀλλὰ στοχασμοὶ ὑψωμένοι 'ς τὴν
 ὑψηλὴ καὶ μαγικὴ σφαῖρα τῆς φαντασίας. Ἄν ὁ
 ποιητῆς ἐννοήσῃ πολὺ δυνατὰ καὶ βαθύτατα τὴν
 ὑψηλὴν αὐτὴν ἔννοια τῆς Τέχνης, δὲν θὰ εἶναι ποτὲ
 εὐθὺς εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ πλάσμα του, καὶ δὲν
 θὰ πιστεύῃ πῶς ἀληθινὰ ἐνσάρκωσε τὴν οὐσίαν του,
 ἂν ἡ ὕλη του δὲν ἔγινεν ἅυλη, ἂν δὲν τὴν ἰδῇ ὑψω-
 μένην ἀπὸ τὸ βάρος, ποῦ εἶχε, εἰς τὸν πνευματι-
 κώτατον αἰθέρα τῆς Τέχνης, ποῦ ἄλλο δὲν εἶναι
 παρὰ ἡ ὑψηλὴ πνευματικὴ σφαῖρα τῆς φαντασίας.
 Οὐσία καὶ μορφή δὲν χωρίζονται παρὰ μόνον 'ς τὴ
 σφαῖρα τῆς ἀναλυτικῆς ἐπιστήμης· ὅθεν ὅπου εἰς
 ταῖς ὥραιαις Τέχναις βλέπεις τὴ μορφή ποῦ ἀγκα-
 θώνει, αὐτὸ δὲν εἶναι καθὼς εἰς ταῖς τέχναις τῆς
 Ὁφειλείας ἓνα ἐλάττωμα ποῦ εὐκόλῃ κάποτε σβύ-
 νεται μὲ ἐξωτερικὴν ἐργασία, ἀλλὰ εἶναι ἐλάττωμα
 ὀργανικὸ ποῦ σοῦ φανερόνεται ὅτι ὁ ποιητῆς δὲν αἰ-
 σθανθῆκε μ' ὅση δύναμι εἶχε, ἡ δὲν εἶχε τὴ δύναμι
 νὰ συλλάβῃ καὶ νὰ αἰσθανθῇ τόσο βαθειὰ τὴν οὐσίαν
 του ὥστε νὰ προβάλῃ τὸ ἀληθινὸ καλλιτέχνημα.
 Αὐτὴ ἡ ταύτισις τῆς οὐσίας καὶ τῆς μορφῆς, ποῦ
 ἐστάθη τὸ μέγα καύχημα τῶν Ἑλλήνων καὶ τόσο
 εἶναι δυσκολώτερη 'ς τοὺς νεωτέρους καιροὺς, ὅσο
 πλουσιώτερα καὶ βαθύτερα εἶναι 'ς αὐτοὺς τὰ νοή-
 ματα, αὐτὴ ἡ ὅχι κλίσις τῆς οὐσίας πρὸς τὴν ὕλην,
 ἀλλὰ ὑποταγὴ τῆς ὕλης εἰς τὴ δύναμι τῆς οὐσίας,
 αὐτὴ, ποῦ καθαυτὸ δὲν γίνεται παρὰ μόνον 'ς τὴν
 ποίησι, αὐτὴ εἶναι ποῦ ὑψώνει τὴ γλῶσσα, καὶ γεννᾷ
 βέβαια καὶ τὴν ἀληθινὴν πεζογραφίαν, ποῦ τότε πλέον
 δὲν ἀρμενίζει 'ς τὰ σκοτάδια καὶ 'ς τὴ μαυρίλα,
 ἀλλὰ βλέπει ἐπάνωθὲ της τ' ἀστέρι της.

Μὲ πόσῃ ἀγαλλίασι τῆς ψυχῆς μας εἶδαμε ἓναν
 ἀπὸ τοὺς ὥραιότερους στίχους τοῦ Σολωμοῦ, νὰ
 δώσῃ τὴν ἀφορμὴν καὶ τὸ κίνημα εἰς τοὺς στίχους
 ποῦ ἐπροσπαθήσαμε νὰ ἐκτιμήσωμε! Μὲ πόσῃ χαρᾷ
 μέσα 'ς αὐτοὺς τοὺς στίχους εἶδαμε ἀρκετοὺς εἰς τὰ
 δεκαπεντασύλλαβα ἀνομοιοκατάληκτα μέτρα, μὲ
 τὴ δυνατὴ καὶ γερὴ τους κατασκευή, μὲ τὸ σο-
 βαρὸ τους ρυθμὸ, περιεκτικοὶ καὶ σφικτοὶ καὶ συχνὰ
 τολμηροὶ 'ς τὴ γλωσσικὴ διχρόμῳσι, νὰ μαρτυ-
 ροῦν ὅτι ὁ ποιητῆς προσπαθεῖ ὅσο δύναται νὰ μορ-
 φώσῃ τὴν πλαστικὴν δύναμιν του μελετώντας τοὺς
 ἀθάνατους στίχους τοῦ Σολωμοῦ! Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ
 ἐκτίμησις τῶν στίχων τῆς τελευταίας δεκαετίας
 του (1) ἀπὸ πνεύματα προικισμένα μὲ τὸ ἀτίμητον

(1) Ἀλησιμόνητα πρέπει νὰ χαραῖξουν 'ς τὴ μνήμη τους,
 ὅσοι ἔχουν τὴν ὥραϊα φιλοδοξίαν νὰ δώσουν εἰς τὸ ἔθνος τὴ
 γλῶσσα, τὸ πολύτιμον ἐκεῖνον παράγγελμα τοῦ κ. Πολυλά.
 «... καὶ εἰς τὸν ἐθνικὸν ποιητὴν μας θὰ ἔχουν ἓνα νέο
 παρᾶδειγμα, πολὺ σπάνιον εἰς τὴν ἐποχὴν μας, ὅτι ἡ ἐπι-
 μονὴ εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀρχικοῦ πλάσματος, ὅπου
 πηγάζει ἀπὸ τὴν ἔμπνευσι, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ κύρια χαρα-
 κτηριστικὰ τοῦ μεγάλου νοῦ, τὸ μόνον ὅπου δύναται νὰ
 ἀθανατίσῃ τὰ συγγράμματα. Προλεγ. Σολωμ. Σελ. νη'.

χάρισμα τῆς ἐμπνεύσεως εἶναι κατὰ τὴ γνώμη μας τὸ μέτρο, ποῦ θὰ δείχνῃ τὸ βαθμὸ τῆς προόδου μας εἰς τὰ οὐσιαστικώτατα ζητήματα ποῦ σήμερον μᾶς τονίζουν. Μόνον μὲ τὸ πνεῦμα προσηλωμένο σταθερὰ εἰς αὐτὸ τὸ ἀθάμνωτο φῶς θὰ δυνηθούμε καὶ τὰ φυσικὰ κάλλη τῆς λαλιᾶς μας νὰ ξετυλίξωμε καὶ νέα πλούτη νὰ τῆς προσθέσωμε, ἀρμονικὰ χύνοντάς τα μέσα ἑκείνῃ, ὅχι βέβαια κατὰ τὸν κατὰψυχρο νόμο μιᾶς γραμματικῆς ποῦ γιὰ τὴ γλώσσα τῆς Τέχνης εἶναι ἀνύπαρκτη ἀκόμη, ἀλλὰ μὲ τὸ ἀληθινὸ φῶς ποῦ αὐτὴ ἢ προσήλωσις ἡμπορεῖ νὰ χάριση ἑς τὸ πνεῦμα μας ὥστε ν' ἀνθέξωμε ἀνάμεσα ἑς τὰ σκοτάδια καὶ ἑς τὴ σύγχυσι ποῦ ἀπ' ὅλα τὰ μέρη μᾶς περικύκλωσε.

Γ. ΚΑΛΟΣΓΟΥΡΟΣ

ΣΤΗ ΖΑΚΥΘΟ

Μύριαις εὐχαῖς ἑς τὸν ἄπλαστον πατέρα
Κι ἀπ' ἄνθι μύριαις στέλνουμε εὐωδιαίς,
Μὰ θωροῦμε μὲ τρόπον τὸν αἰθέρα
Ν' ἀπαντᾷ μὲ βρονταῖς καὶ μ' ἀστραπαῖς.

Θωροῦμε νεκρωμένοι τὴν ἡμέρα
Καὶ περνοῦμε τρισκόταδαις νυχταῖς,
Ἡ θάλασσα μουγκρίζει μὲ φοβέρα
Κ' ἔχει φριχταῖς ἀγκάλαις ἀνοιχταῖς.

Τοῦτο τὸ χῶμα μ' ἄνθι στολισμένο
Ὡσὰν θεοῖδ' μουγκρίζει τρομερὰ
Καὶ σὰν λιοντάρι σείεται μανιωμένο.

Κ' ἐνῶ τρόπον καὶ θάνατο σκορπᾷ,
Κυττάζουμε μὲ πρόσωπο σβυμένο
Αὐτὴ τὴ φύσι πάντα νὰ γελᾷ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΙΖΩΚΗΣ

Η ΖΩΗ ΕΝ ΕΠΑΡΧΙΑΙ

ΚΑΘΑΡΑ ΔΕΥΤΕΡΑ

Αἱ ἐπαρχιακαὶ οἰκίαι σήμερον, αἱ ποιητικαὶ ἐκεῖναι οἰκίαι τῆς παλαιᾶς οἰκοδομικῆς μὲ τὴν ιδιόρρυθμον στέγην, μὲ τοὺς τέσσαρας ὑψηλοὺς, γυμνοὺς καὶ ἀξέστοιγους τοίχους των, μὲ τὰς πελωρίας καπνοδόχους των, τὰ μικρά, τὰ στενά, ὡς εἶδος τουφεκίθρας παραθυράκια των, μὲ τὸν νεωτέρως κατασκευῆς ἐξώστην των, ἄρτι προσκολλημένον ἐκεῖ εἰς τὴν τυχοῦσαν θέσιν, καὶ αἰωρούμενον ὡς φωλεὰ ἀμπελοουργοῦ ἐπὶ ὑψηλοῦ δένδρου, καὶ φέροντα ἄφθονον ποικιλίαν ἀσπρορρούχων ἐκτεθειμένων εἰς τὸν ἥλιον, μὲ τὰς μακρὰς λόντζας των καταμέστους ἀπὸ παντοειδοῦς προσλεύσεως πρασινίζουσας καὶ ἀνθισμένας γάστρας, καὶ μὲ τὰς ὥραιας αὐλάς των, καθαρὰς καὶ ἐκτεινούσας εἰς τὸν ἥλιον τὸ πυκνὸν λιθόστρωμά των, παρ' ὅλας τὰς ἀενάους περιδιαβάσεις ὁλοκλήρων ποιμνίων ὀρνίθων καὶ ὀρνι-

θίων, καὶ παρὰ τὴν συγχὴν διασκόρπισιν τῶν ἀχῶρων τοῦ παρὰ τινα στύλον τῆς ἀναδενδράδος προσδεδεμένου ἔνου, ἢ ἵππου, — αἱ ἐπαρχιακαὶ οἰκίαι σήμερον δὲν παρέχουν φιλόξενον στέγην εἰς τοὺς οἰκήτορας των πρὸς γλυκὺν μὲν μεταμεσημβρινὸν ὕπνον, ἂν ὁ ἥλιος τῆς ἡμέρας θωπεύει θαλπιδῶς τὰ ὑαλώματα τῶν παραθύρων, πρὸς σρικτὴν δὲ γειτνιάσιν τῆς ἀνθρακικῆς τῆς ἐστίης, ἂν ἡ χιών στρώνεται πυκνὴ εἰς τὰς στέγας καὶ εἰς τοὺς δρόμους. Γενικὴ ἀναστάσις βασιλεύει ἐκεῖ μέσα, λεπτομερὲς καθαριότης ἐκτελεῖται μὲ ἀκαταπόνητον ἐπιμέλειαν. Αἱ οἰκοκυραὶ ἀπὸ ὄρθρου βαθέος ἔχουν ἀνασκουρῶσθαι ἐπιδιοθεῖσαι εἰς τὴν ἑκτακτον ἐργασίαν. Καὶ παρὰ τὴν κατασκευὴν αἴφνης μιᾶς ἀπαραιτήτου λαχανόπηκτας καὶ μεγάλης κουλούρας διὰ τοὺς μέλλοντας νὰ χαλάσουν τὰ κοῦλουμα ἢ καθαριότης γίνεται ἀκριβὲς. Τὰ ἐπιπλά σύμπαντα ἐξετέθησαν εἰς τοῦ ἀνέμου τὰς ριπὰς, τὰ ποδοπατηθέντα ὑπὸ τῆς πυκνῆς συρροῆς τῶν προσωπιδοφόρων κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀπόκρεων χράμια καὶ κιλίμια ἀπὸ πρωίας ἐστάλησαν ἐπὶ τοῦ κάρρου στὸ ρέμμα ὑπὸ συνοδίαν διπλῶν ὑπηρετριῶν πρὸς πλῆσιν, τὰ δωμάτια δολοκλήρα ἐξεκενώθησαν ἀφέντα γυμνά, τὸ ὕδωρ βρασμένον καὶ θερμὸν διαχύνεται εἰς τὰ πατώματα, τὸ σάκρωθρον λαβὼν διαστάσεις τεραστίας παρασῆρει περιφερόμενον εἰς τὰς ὁροφὰς καὶ τοὺς τοίχους ἀράχνας καὶ σκόνην, τὰ πολυάρθρα πινάκια καὶ μαγειρικά σκεύη ἐμπεριέχοντα εἰσέτι λειψάνα τῆς νυκτερινῆς εὐωχίας ἐκ πλῆκούντων καὶ κρεάτων, ἐκκενοῦνται πρὸ πυκνοῦ ἀθροίσματος κυνῶν, οἵτινες κυριολεκτικῶς βρίσκουν τὴν τύχην των σήμερον, καὶ αἱ κηλίδες, καὶ ὁ κονιορτός, καὶ ἡ ἀκαθαρσία ἀφανίζονται ὑπὸ τῆς εὐλογημένης οἰκοκυρωσύνης, συνοδευούσης τὴν ἡμερησίαν τῆς ἐργασίας μὲ τὸ γνωστὸν δίστιχον

Βγάτε ψύλλοι καὶ κορέσι
νᾶμπουν οἱ νοικοκυραῖοι.

Τελείαν κατοχὴν τέλος ὑφίστανται αἱ οἰκίαι σήμερον ἀπὸ τοῦ γυναικείου φύλου. Τὸ πᾶν εἰς αὐτὰς δίδεται, τὸ πᾶν εἰς τὴν διάθεσιν καὶ τὴν ἀναστάτωσιν των εὐρίσκειται, ἀνδρικός ποὺς δὲν θὰ πατήσῃ τὸ ἔδαφος των καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἄλλως δὲ καὶ αἱ ἀνδρικαὶ διαθέσεις σήμερον τρέπονται πρὸς τὴν ἐξοχὴν καὶ πρὸς τὴν γενναίαν σπονδὴν τοῦ οἴνου. Εἰς ὅλην τὴν πόλιν ὀλίγα μαγαζεῖα, ὀλίγα καταστήματα, ἐκτὸς τῶν παντοπωλείων, εἶνε ἀνοικτά, καὶ αὐτὰ ἀκόμη μετὰ τὸ γεῦμα κλείονται. Συρροὴ μεγάλη ἐπικρατεῖ ἰδίως τὴν πρωίαν εἰς τὴν ἀγοράν. Ἐκεῖ ἀγοράζονται σωρηδὸν τὰ νηστήσιμα τρόφιμα, ἐκεῖ παρουσιάζει τὴν προκλητικὴν ἐμφάνισιν τῆς ἡ ἀρχαμένη τέσσαρακοστῇ μὲ τοὺς πελωρίους λέβητας πρὸ τῶν θυρῶν τῶν παντοπωλείων, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀναπηδῶσι κολλάζοντα τὰ ἀπαραίτητα κακοβρασμένα κουκιά, μὲ τὴν κοκκινίζουσαν χροίαν τοῦ ταραμῆ, θεῖα χάριτι ἐμφανιζόμενον καὶ πάλιν ἐκ τοῦ βυθοῦ τῶν ὑπογείων, εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, μὲ τὰ κηρωμένα αὐγοτάραχα, μὲ τὸ λιπαρὸν χαβιάρι, μὲ τοὺς ὀρεκτικούς ἀστακούς, μὲ τὰς ζεστὰς φλαγούνας τῶν ἀρτοπωλῶν, μὲ τὴν μακροτάτην παράταξιν τῶν χορμύλων, τῶν σκορόδων καὶ τῶν πράσων τῶν μηχανόδων, μὲ τὴν ποικιλωτάτην ἐμφάνισιν τῶν θαλασσινῶν, διαχυνόντων ὁλόγυρα τὴν γλυκεῖαν ἀναθυμίασιν τῆς ἄλμης τῆς θαλάσσης. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐκκινούσιν οἱ πυκνοὶ ὄμιλοι καλῶς ἐφωδιασμένοι, καὶ διασκορπίζονται εἰς τὴν ἐξοχὴν, εἰς τὰς ἀμπελοφυτεῖας, ὅπου ἀνάμεσα εἰς τὴν μακροτάτην γυμνὴν ἑκτασιν τοῦ κοκκινωμάτος ἐγείρει καταστρόλιστον τὸν κορμὸν καὶ τοὺς κλάδους τῆς γηραιᾶς μυγδαλιάς, ποικιλλούσα τὴν γυμνότητα τῆς ἐξοχῆς μὲ τὴν λευκὴν, ἢ μὲ τὴν ρο-